

KÚRIA

Bfv.I.1351/2016/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év január hó 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben az **I. rendű terhelt** védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 29.B.654/2013/46. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.139/2015/9. számú végzését I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2015. március 2. napján kihirdetett 29.B.654/2013/46. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntetésében [Btk. 294. § (1) és (2) bekezdés]; ezért két év - végrehajtásában négy évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy azt végrehajtásának elrendelése esetén a terheltnek börtönben kell letöltenie és abból feltételes szabadságra a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható, emellett 14.414.405 forint vagyoni előnyre vagyonekobjást rendelt el vele szemben. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2015. december 9. napján kihirdetett 5.Bf.139/2015/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen az I. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, azt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva.

Álláspontja szerint védence sem az 1978. évi IV. törvény 137. § (1) bekezdés j) pontja, sem a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. k) pontja alapján nem tekinthető az ítéleti tényállás időszakában hivatalos személynek; a ... Főfelügyelőségnél 2006 szeptemberétől megbízással mint elemző, javaslat-készítő tevékenykedett, 2006 novemberétől ugyancsak megbízás alapján tanácsadóként, 2007. szeptember 7. napjától mint külső jogi igazgatási tanácsadó, 2007. december 18-tól köztisztviselőként elnöki tanácsadó, 2009. január 15. napjától mint projektmenedzser, előadó, 2009. május 6. napjától stratégiai és módszertani főigazgató volt, és mivel a ... Hatóságnál nem látott el a 263/2006. (XII. 20.) Korm. rendeletben meghatározott hatósági feladatot, nem volt sem államigazgatási szervnél, sem központi hivatalnál közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő olyan személy, akinek tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozott; ezért bűnösségének megállapítására törvénysértően került sor.

Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg és a terheltet a hivatali vesztegetés elfogadása büntettének vádja alól mentse fel.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak.

Arra hivatkozott, hogy az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt 2006 októbere és 2009 decembere között folyamatosan vett részt részint a ... Főfelügyeletnél megbízással az ún. ...-projektre vonatkozó szerződések előkészítésében, majd ugyancsak tanácsadói feladatokat ellátva tevékenykedett a ... Főfelügyelet jogutódjaként létrehozott ... Hatóságnál, az ún. ...-program kapcsán, majd projektvezetőként, illetve elnöki biztосként további projektek végrehajtásában, 2009 májusától pedig stratégiai és módszertani főigazgató lett. Miután ezek kapcsán feladata volt a hatósági feladatok ellátását támogató projektek megvalósításra pályázó és azt elnyerő 1.Zrt.-től az ... Hatóság által megrendelt informatikai rendszerek kivitelezésében történő aktív részvétel és az 1.Zrt. teljesítményének igazolása, álláspontja szerint szakmai tevékenysége megkérdőjelezhetetlenül hozzátartozott az ... Hatóság jogszabályon alapuló tevékenységéhez, a hatóság működésének hatékonyabbá tételéhez.

Ezért megítélése szerint az ... Hatóságnál részletezett tevékenysége kapcsán mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor

hatályos büntető törvény alapján hivatalos személynek minősült.

Ugyanakkor utalt arra, hogy a bűncselekmény folyamatos jellege miatt azt helytelenül minősítették folytatólagosan elkövetettnek az eljáró bíróságok, azonban ez a büntetés törvényes voltát nem érinti.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn (BF.1316/2016/1.).

A védő a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra figyelemmel bírálta felül, emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, az indítványozó által nem hivatkozott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által felhívott - a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el, a bizonyítékok eltérő értékelésére, eltérő következtetés levonására, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség; bizonyításnak pedig nincs helye.

Az első fokú ítéletben rögzített tényállást a másodfokon eljáró ítélőtábla kiegészítette.

Ez a tényállás a felülvizsgálati eljárásban is irányadó. Azonban a Kúria a következetes gyakorlatának megfelelően a tényállás részének tekintette helytelen ítéletszerkesztés miatt nem az ott, hanem a bizonyítékok értékelésére vonatkozó részben rögzített tényeket is.

Az ekként irányadó tényállás lényege szerint az 1.Zrt., aminek

vezérigazgatója a II. rendű terhelt volt, 2006 és 2009 között rendszeresen részt vett a ... Főfelügyelet, majd annak jogutódja, a ... Hatóság által kiírt meghívásos, informatikai fejlesztésű tárgyú pályázatokon, amiket rendre meg is nyert, és így több milliárd forint bevételre tett szert.

Azoknak a szellemi termékeknek a létrejöttében, amelyre ezek a különböző informatikai rendszerek épültek, 2005-2006-ban az I. rendű terhelt is részt vett, utoljára 2006. május 18-án készített ehhez modult; az elvégzett munkáról azonban számla nem készült.

Az I. rendű terhelt 2006. szeptember 29-én megbízási szerződést kötött a ... Főfelügyelettel, és a szerződés alapján a ... Főfelügyelet átszervezésével kapcsolatos igazgatásszervezési és korszerűsítési feladatokat látott el, majd 2006 decemberében részt vett a járművek integrált vizsgálatát támogató informatikai rendszer és nyilvántartás-projekttel (...) kapcsolatos szerződéskötés előkészítésében.

A 263/2006. (XII. 20.) számú kormányrendelettel létrehozott ... Hivatal 2007 májusában bevezette a ...-rendszert is magába foglaló központi informatikai rendszert, de a hivatal tovább folytatta a közlekedési információs rendszer kialakításához szükséges tevékenységet, amelybe a 2007. szeptember 7-én kelt megbízással tanácsadóként bevonta az I. rendű terheltet. Emellett 2007 decemberében megbízást kapott - már köztisztviselői jogviszonyban - az integrált személyazonosító bevezetését előkészítő projekt vezetésére is.

2008. január 15. napjától projektmenedzserré nevezték ki, és január 21. napjától átvette a projektvezetői feladatokat is. Megbízólevele szerint feladata volt az 1.Zrt.-vel kötött szerződés keretében végzett tevékenység irányításában, felügyeletében való részvétel.

Majd 2008. október 8. napján elnöki biztosnak nevezték ki. 2009. május 6. napjától megbízás alapján, 2009. augusztus 1. napjától kinevezéssel az ... Hivatal stratégiai és módszertani főigazgatója lett, a fő feladata azonban továbbra is a kérdéses projektek előkészítésében, illetve a végrehajtásában való részvétel volt, de emellett hatósági feladatokat is ellátott.

2009 májusától stratégiai főigazgatóként az alá rendelt egységeket és az egységek vezetőit is irányította.

A projektek végrehajtására az ... Hivatal egy külön projekt-szervezetet hozott létre, amelynek feladata volt a különböző informatikai rendszerek fokozatos bevezetéséhez az egyes modulok átvétele, és sikeres teljesítés esetén annak igazolása volt. Ténylegesen ennek vezetését az I. rendű terhelt látta el, és ő

igazolta az 1.Zrt. szakmai teljesítéseit, ami feltétel volt a zrt. részszámláinak kifizetéséhez.

Azaz az I. rendű terhelt ugyan különböző megbízásokkal, azonban 2006. október 1. napjától kezdődően folyamatosan részt vett a ... Főfelügyelet, majd a ... Hivatal nevében ennek a projektszervezetnek a munkájában, a projektek végrehajtásában és a vállalkozó által rendelkezésre bocsátott modulok átvételében, és ezért rendszeres díjazásban részesült. 2007 decemberétől pedig már mint köztisztviselő vezette a projekteket.

2005-ben, illetve 2006-ban az 1.Zrt. több nagy értékű gépkocsit vett bérbe egy németországi cégtől, és ezek közül két Mercedes típusú járművet 2006 nyarán az I. rendű terhelt kérésére a II. rendű terhelt neki használatra átadott. 2009. év végéig a gépkocsikat az I. rendű terhelt és családja használta.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt tisztában volt azzal, miszerint az I. rendű terhelt 2006 októberétől előbb a ... Főfelügyelet, később pedig az ... Hivatal oldalán hivatalos személyként vett részt az ... Hivatalnál az 1.Zrt. által megnyert pályázatokkal kapcsolatos projektekkel összefüggő munkában.

A tényállás szerint az erre az időszakra az 1.Zrt. által fizetett, a gépkocsik havonta esedékes bérleti díjának, a rendszeres szervizelésnek, valamint a gépjárműjavítás költségeinek, valamint a biztosítási díjaknak együttes összege legalább 14 414 405 forintot tett ki.

A felülvizsgálati indítványban a védő - részben az irányadó tényállást is támadva - az I. rendű terhelt hivatalos személykénti minősítését vitatta.

A Btk. 294. § (1) bekezdése szerint a hivatali vesztegetés elfogadásának büntetettét az a hivatalos személy követi el, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy annak ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért.

A Btk. 294. § (2) bekezdés alapján súlyosabban büntetendő, ha a bűncselekményt vezető beosztású hivatalos személy követi el.

Az első fokon eljáró bíróság részletesen és helytállóan indokolta meg, miért tekintette az I. rendű terheltet vezető beosztású hivatalos személynek.

Ezt a Kúria a következőkkel erősíti meg:

A Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) alpontja szerint hivatalos személy - egyebek mellett - az autonóm államigazgatási szervnél, kormányhivatalnál, központi hivatalnál, közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik.

Hasonlóan rendelkezett az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § (1) bekezdés j) pontja; eszerint hivatalos személynek minősült, aki - egyebek mellett - államigazgatási szervnél, önkormányzati igazgatási szervnél teljesített szolgálatot és tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozott.

A központi államigazgatási szervekről, valamint a kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 1. § (2) bekezdés g) pontja szerint a központi hivatalok központi államigazgatási szervnek minősülnek.

A 263/2006. (XII. 20.) kormányrendelet 1. § (1) bekezdése szerint a ... Hatóság a közlekedésért felelős miniszter irányítása alatt működő központi hivatal.

Fentiekén túlmenően a bírói gyakorlat szerint a hivatalos személyi minőség megállapítása szempontjából az államigazgatási szervnél, önkormányzati, igazgatási szervnél szolgálatot teljesítő személynek minden olyan tevékenysége a szervek rendeltetésszerű működéséhez tartozik, amelynek végzésére az adott szervet jogszabály jogosítja fel vagy kötelezi (EBH 2003.838.).

Emellett ugyancsak a bírói gyakorlat szerint azt, hogy az elkövetőt vezető beosztásúnak kell-e tekinteni, alapvetően munkaköri leírása, illetve az általa ténylegesen végzett munka körülményei alapján kell eldönteni. Ilyennek kell tekinteni általában azt a személyt, aki egységet, csoportot, osztályt vezet, azaz másokat irányít, függetlenül a munkaköre megnevezésétől. Mindebből következően a hivatalos személyi minőségnek nem feltétele az önálló kiadmányozási vagy az önálló intézkedési jog sem, elegendő, ha a közhatalmi feladathoz kapcsolódóan az illető a tényleges közhatalmi államigazgatási feladatok ellátásában részt vesz (BH 2016.56.).

Mindezekre figyelemmel - az irányadó tényállásban részletezett tevékenysége alapján - az I. rendű terhelt központi államigazgatási szervnek minősülő központi hivatalnál jogi személy jogait, jogos érdekeit jelentős mértékben befolyásoló döntéseket hozott, illetve részt vett ilyen döntések előkészítésében; azaz mind az 1978. évi IV. törvény, mind a Btk. értelmező rendelkezésének megfelelően hivatalos személynek minősült és mindvégig vezető beosztásban fejtette ki a tényállásban írt magatartást.

Az irányadó tényállás szerint a két nagy értékű Mercedes Benz gépkocsit ingyenes használatra az 1.Zrt.-től azért kapta, mert ő volt az ... Hivatal részéről a társaság által végzett informatikai fejlesztés szakmai felelőse és ő igazolta a zrt. szerződésnek megfelelő teljesítését és a számlák kifizethetőségét, így vezető beosztású hivatalos személyként fogadott el jogtalan előnyt működésével kapcsolatban.

Az eljáró bíróságok ezért megalapozottan állapították meg büntetőjogi felelősségét és cselekményét törvényesen minősítették; így a felülvizsgálati indítvány nem foghatott helyt.

A cselekményt a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint tévesen minősítették az eljáró bíróságok folytatólagosan elkövetettnek.

A bírói gyakorlat szerint a folytatólagosság a vesztegetési cselekmények kapcsán akkor állapítható meg, ha folyamatosan fennálló kapcsolatban ugyanattól a személytől többször kér vagy fogad el előnyt a hivatalos személy.

Az ítéleti tényállás szerint ugyan az aktív és a passzív vesztegető között a kapcsolat folyamatos volt, a gépkocsihasználatra mint jogtalan előny biztosítására is folyamatosan került sor. Azonban arra vonatkozóan nem tartalmaz adatot a tényállás, hogy az előny kérésére (felkínálására) és elfogadására egy alkalommal, a kérdéses három évet felölelő időszak elején, vagy a későbbiekben évente ismétlődően került-e sor, ahogy arra sem, hogy az évente esedékes biztosítási díj viseléséről, a szervizelések és az autójavítások költségeiről mikor és miben állapodtak meg a terheltek; csupán annyit tartalmaz, hogy a havonta esedékes bérleti díjakat, a szerviz- és javítási költségeket és a biztosítási díjakat a zrt. állta.

Így az irányadó tényállás alapján nem igazolt az eljáró bíróságok folytatólagosságra vonatkozó álláspontja.

A törvénysértő minősítés miatt azonban felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint csak akkor van helye, ha amiatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A kiszabott szabadságvesztés a folytatólagosság esetlegesen téves megállapítása mellett sem törvénysértő. A kiszabott szabadságvesztés mértéke az irányadó büntetési tétel - a két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés - alsó határának felel meg, annak enyhítése így a folytatólagosság mellőzése esetén sem lenne indokolt, ráadásul a büntetés végrehajtását az eljáró bíróságok próbaidőre fel is függesztették. A folytatólagosság esetleges mellőzése nem érintené a vagyonekhozás törvényességét sem.

Így a téves minősítés mellett sem lenne helye az ítéletek megváltoztatásának.

Miután a felülvizsgálati indítvány nem megalapozott, és a Kúria olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles, a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat I. rendű terheltre vonatkozó részében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel.

Budapest, 2017. január 10.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő